

**Wyrok z dnia 26 kwietnia 1996 r.
III ARN 3/96**

Postępowanie wyjaśniające przewidziane w § 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 lutego 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania dotyczących pozbawiania uprawnień kombatanckich oraz zasad przeprowadzania weryfikacji tych uprawnień (Dz. U. Nr 16, poz. 63) odnosi się tylko do badania, czy istnieje podstawa faktyczna w przypadkach określonych w art. 25 ust. 2 pkt 1 lit. d i art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski, Janusz Łętowski, Maria Mańkowska,

Sąd Najwyższy, z udziałem Prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 1996 r. sprawy ze skargi Mieczysława K. na decyzję Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie z dnia 11 maja 1994 r., [...] w przedmiocie pozbawienia uprawnień kombatanckich, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejskowy w Szczecinie z dnia 22 sierpnia 1995 r., [...] u c h y ł i ł zaskarżony wyrok i skargę oddalił.

U z a s a d n i e n i e

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych decyzją z dnia 11 maja 1994 r., [...] na podstawie art. 25 ust. 2 pkt 2 i art. 25 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 ze zm.) pozbawił uprawnień kombatanckich Mieczysława K. z tytułu "walki zbrojnej o utrwalenie władzy ludowej". W uzasadnieniu decyzji stwierdził, że Mieczysław K. otrzymał uprawnienia kombatanckie "jako funkcjonariusz służby bezpieczeństwa (MO), gdyż "brał udział w latach 1945-1950 w walce z bandami i reakcyjnym podziemiem". W swojej deklaracji członkowskiej ZBoWiD z 20 lutego 1967 r. podał, że do lutego 1955 r. pracował w organach BP jako pracownik operacyjny w S. na stanowisku Kierownika Sekcji, Szefa PUBP. Mając to na uwadze Kierownik Urzędu pozbawił Mieczysława K. uprawnień kombatanckich, ponieważ uzyskał je wyłącznie z tytułu działalności w latach 1944-1956 w charakterze "uczestnika walk o ustanowienie i utrwalenie władzy ludowej". Zgodnie bowiem z art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a cytowanej ustawy uprawnienia kombatanckie nie przysługują osobom, które były zatrudnione w aparacie bezpieczeństwa publicznego.

Powyższą decyzję zaskarżył Mieczysław K. do Naczelnego Sądu Administracyjnego wnosząc o jej uchylenie. W skardze podniósł m.in., że organ orzekający pominął przedstawione przez niego dowody, iż brał udział w Kampanii Wrześniowej w

1939 r. jako członek organizacji "Strzelec", a po II wojnie światowej, jako pracownik bezpieczeństwa uczestniczył w walce z grupami Werhrwofu na terenie S. i ta właśnie działalność została określona jako "walka z bandami i reakcyjnym podziemiem".

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 22 sierpnia 1995 r., [...] uchylił zaskarżoną decyzję i zasądził od Kierownika Urzędu d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie na rzecz Mieczysława K. kwotę 10 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że zaskarżona decyzja została wydana bez wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych oraz bez rozpatrzenia i oceny całokształtu materiału dowodowego (art. 7, 77 § 1, art. 86 k.p.a.). Ponadto rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 lutego 1992 r. w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania weryfikacji tych uprawnień (Dz. U. Nr 16, poz. 63) zobowiązuje organ orzekający do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w przypadkach określonych w art. 25 ust. 2 pkt 2 cytowanej ustawy. Skarżący dołączył do skargi oświadczenia 3 świadków stwierdzających jego udział w Wojnie Obronnej w 1939 r. w organizacji "Strzelec" i uczestnictwa w walce z grupami Wehrwofu. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego należało wezwać zainteresowanego do opisanie faktów i działań, w których brał udział oraz przesłuchać świadków i samego skarżącego. Organ orzekający nie mógł ograniczyć postępowania dowodowego do poczynienia ustaleń, opartych wyłącznie na dokumentach stanowiących podstawę uzyskania uprzednio przez skarżącego uprawnień kombatanckich. Wobec wskazanych uchybień w postępowaniu dowodowym brak było - zdaniem NSA - podstaw do pozbawienia skarżącego uprawnień, niezależnie od prowadzonej przez niego działalności kombatanckiej w rozumieniu ustawy.

Od powyższego wyroku Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie wniósł rewizję nadzwyczajną, w której zarzucił temu wyrokowi rażące naruszenie art. 25 ust. 2 pkt 1 lit. a i art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. d wymienionej wyżej ustawy o kombatantach, a nadto art. 207 § 5 k.p.a. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi.

Rozpatrując rewizję nadzwyczajną Sąd Najwyższy wziął pod uwagę co następuje:

Stosownie do przepisu art. 25 ust. 2 pkt 1 lit. a cytowanej ustawy o kombatantach pozbawia się uprawnień kombatanckich osoby, które były zatrudnione w aparacie bezpieczeństwa publicznego. Bezsporne jest w sprawie, że Mieczysław K. był nie tylko pracownikiem Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego od 1945 r. do 1955 r., ale zajmował w strukturze tego urzędu stanowiska kierownicze. Potwierdza to sam skarżący w deklaracji członkowskiej ZBOWiD z dnia 26 lutego 1967 r., a także w oświadczeniach z dnia 2 lutego 1994 r. Okoliczność ta, wymieniona w art. 21 ust. 2 pkt 4 ustawy o kombatantach przesądza o tym, że wobec Mieczysława K. ma zastosowanie przepis art. 25 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy o pozbawieniu uprawnień kombatanckich osób wskazanych w tym przepisie.

Postępowanie wyjaśniające, przewidziane w § 3 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 lutego 1992 r. w sprawie szczególnych zasad i trybu postępowania dotyczących pozbawiania uprawnień kombatanckich oraz zasad prze-

prowadzenia weryfikacji tych uprawnień (Dz. U. Nr 16, poz. 63) odnosi się tylko do badania, czy istnieje podstawa faktyczna w przypadkach określonych w art. 25 ust. 2 pkt 1 lit. a i art. 25 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, uzasadniająca zastosowanie tych przepisów w konkretnej sprawie. Z tego wynika, że nie ma potrzeby ustalania, czy dana osoba prowadziła jakąkolwiek działalność uznaną za działalność kombatancką, skoro nie przysługują jej uprawnienia kombatanckie z innego tytułu. Jeżeli w postępowaniu wyjaśniającym ustalono, że skarżący był pracownikiem operacyjnym w organach bezpieczeństwa publicznego i pełnił w nich funkcje kierownicze, to należało uznać, że zaskarżona decyzja administracyjna o pozbawieniu uprawnień kombatanckich jest zgodna z przepisami prawa. Należało zatem z mocy art. 207 § 5 k.p.a. oddalić skargę. Odmienne stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego rażąco narusza przepisy prawa, wskazane w zarzutach rewizji nadzwyczajnej.

Z powyższego wynika, że rewizja nadzwyczajna jest w pełni uzasadniona i podlega uwzględnieniu. Zaskarżone rewizją nadzwyczajną orzeczenie NSA odbiega od przyjętej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, wyrażonego m.in. w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 1993 r., II UZP 25/93 (OSNCP 1994 z. 7 poz. 200) i wyrokach: z dnia 29 marca 1995 r., III ARN 6/95 (OSNAPiUS 1995 Nr 16 (28) poz. 199) i z dnia 6 kwietnia 1995 r., III ARN 9/95 (OSNAPiUS 1995 Nr 20 (32) poz. 244).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy na zasadzie art. 422 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====